

20 באוגוסט 2017

לכבוד

מר משה בר סימן טוב

מנכ"ל משרד הבריאות

בפקס: 02-5655966

ובדוא"ל: mankal@moh.health.gov.il

שלום רב,

הנדון: דרישה להסדרת נהלי העבודה במוסדות רפואיים דתיים

פנייתנו מיום 4.4.2017; תשובתכם מיום 5.6.2017 (12253954817)

בהמשך לפנייתנו מיום 4.4.2017, אנו שבים ודורשים, כי יוסדרו נהלי העבודה ברורים בבתי חולים ובמוסדות רפואיים אחרים בעלי מאפיינים דתיים, על מנת למנוע פגיעה בזכויותיהם של מטופלות ומטופלים, כמפורט להלן.

1. ביום 4.4.2017 פנינו בבקשה לקביעת נהלים ברורים במוסדות רפואיים בעלי מאפיינים דתיים על רקע המקרה הטראגי של אסתר בר גרשון ז"ל בבית החולים לניאדו. בעניין זה, בתואנה של איסור כתיבה בשבת, נמנעה מאסתר ז"ל האפשרות לתקשורת אחרונה שעות ספורות לפני מותה (מצ"ב בשנית לנוחיותך). בתשובתה של ראשת מנהל הרפואה, ד"ר ורד עזרא, מיום 5.6.2017, נמסר, כי "קיימת פסיקה מפורשת של רב בית החולים כי כאשר מדובר בחולה מונשם ללא יכולת תקשורת מילולית, יש לאפשר לו לכתוב בשבת".
2. תשובה זו אינה מהווה מענה הולם לדרישתנו הפרטנית (בעניין בית החולים לניאדו) והכללית (להסדרה כוללת).
3. מדיניות הותרת שיקול הדעת בסוגיות אלו לרבני בתי החולים אינה חוקית. הפיקוח על פעולתם של מוסדות רפואיים, ובכללם אלו שהם בעלי צביון דתי, מצוי בתחום אחריותו של משרד הבריאות. לפיכך, שעה שידוע שמתרחשת פגיעה בזכויות חולים מטעמים הלכתיים (או אחרים) עליכם לפעול למגר זאת לאלתר ולא להניח את הסוגיה לטיפול סמכות הלכתית, כזו או אחרת, כפי שעולה ממכתב של ד"ר עזרא.
4. שנית, פנייתנו נגעה לסוגיה רחבה יותר, והיא הסדרה כוללת בהקשרים אלה. מפרסומים בתקשורת נודע לנו, כי במוסדות רפואיים שונים קיימת התערבות הלכתית בטיפול רפואי מסוגים שונים. כך, לדוגמה, בכתבה בערוץ 10 נחשף כי מספר בתי חולים דתיים מסרבים לספק טיפולי הפריה מסוג IVF לנשים שאינן נשואות ולכאלה שאינן נשואות באמצעות הרבנות הראשית

לישראל (בתגובת משרד הבריאות בכתבה נמסר, כי הנושא מצוי בבדיקה)¹. בכתבה נוספת נחשף שבבתי החולים לניאדו ומעייני הישועה נדרשות נשים שמעוניינות לעבור הליך של קשירת חצוצרות להמציא היתר מרב בית החולים לכך (בתגובת משרד הבריאות נמסר כי הדבר אינו על דעת המשרד וכי המשנה למנכ"ל יבדוק את הנושא באופן אישי)².

5. החלטה על טיפול רפואי היא של המטופל והגורם רפואי בלבד. על כן התערבות הלכתית בטיפול רפואי, או התנייתו באישור של רב בית החולים, היא בלתי חוקית ובלתי אתית במובהק והיא פוגעת באוטונומיה של המטופל, בזכותו לפרטיות ובכבודו כאדם.

6. יתרה מכך, שניים מן המקרים שזכרו לעיל, נגעו להתערבות הלכתית, **בחסות בית החולים**, בטיפולים רפואיים בהקשרים של פרויקט של נשים. לעמדתנו מדובר בהתערבות פוגענית במיוחד באוטונומיה של אישה על גופה, בפרטיותה ובפגיעה קשה בשוויון ויש לפעול לאלתר לאסור אותה. ככל שאישה מעוניינת בייעוץ הלכתי ברי שהיא יכולה לעשות זאת על דעת עצמה, אך לבית החולים אסור בתכלית האיסור לחייב אותה בכך ובוודאי שאסור לו להתנות את מתן הטיפול באישור הלכתי או בסטטוס אישי כזה או אחר, כל עוד החוק אינו אוסר זאת.

7. אין מחלוקת שבתי חולים בעלי צביון דתי עונים על צורך של חלק מן הציבור בישראל לטיפול שהולם את אורח חייו המסורתי גם בעת שהייה במוסד רפואי. עם זאת, מדובר במתקנים ציבוריים, במימון ובסבסוד ציבורי ומשכך חלות עליהם חובות שונות ובהן שמירה על זכויות של כלל המטופלות והמטופלים לשוויון, לכבוד ולפרטיות, חובות המעוגנות גם בחוק זכויות החולה, תשנ"ו-1996. לשם כך, עומדת לכם החובה לוודא זאת על בסיס הסדרה של הממשק שבין הפרקטיקות ההלכתיות, טיפול רפואי הולם וזכויות כלל החולים המטופלים במסגרת מוסדות רפואיים דתיים.

8. אשר על כן, יקבע משרד הבריאות נהלים ברורים בנושא, יוודא כי אלה מוטמעים בכלל בתי החולים ומוסדות הבריאות במדינה בהקדם ויפקח על ביצועם.

9. נודה על תשובתכם בהקדם.

בכבוד רב ובברכה,

משכית בנדל, עו"ד

העתק:

ד"ר ורד עזרא, ראשת מנהל רפואה, בדואר אלקטרוני: mminhal@moh.health.gov

¹ ערוץ 10, מיום 18.4.2017.

² וינט, מיום 10.8.17.